 INSTYTUT POMNIK - CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.	
		Strona	Liczba załączników
		1 z 6	2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

I. Cel procedury

Celem procedury jest określenie zasad pobierania próbek materiału biologicznego do badań laboratoryjnych wykonywanych w Laboratorium Badań Podstawowych oraz ograniczenie do minimum lub wyeliminowanie wystąpienia błędów przedlaboratoryjnych.

II. Zakres stosowania procedury

Procedura obowiązuje wszystkich pracowników Instytutu „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” (IPCZD) pobierających materiał biologiczny do badań laboratoryjnych, pracowników Laboratorium Badań Podstawowych oraz pracowników zewnętrznych Placówek pobierających materiał biologiczny i zlecających wykonanie badań laboratoryjnych w Laboratorium Badań Podstawowych w IPCZD.

III. Opis postępowania

1. Materiał pobierany do badań jest traktowany jako zakaźny.
2. Sposób pobierania materiału do badań nie może zmieniać jego właściwości.
3. Standardem pobierania krwi żyłnej jest zamknięty system aspiracyjno-próżniowy. System ten umożliwia pobranie krwi na dwa sposoby:
 - a) metodą podciśnieniową
 - b) metodą aspiracyjną
4. Niezależnie od sposobu pobrania, próbówka musi być wypełniona krwią do określonej objętości, zgodnie ze wskazaniem producenta. Krew należy pobrać do próbówki do kreski, umieszczonej na etykiecie do wpisania danych identyfikacyjnych pacjenta.
5. Każdą próbówkę, naczynie, do którego będzie pobierany materiał biologiczny należy okleić kodem kreskowym zgodnym z kodem naklejonym na zleceniu.
 - a) Kod kreskowy należy nakleić na próbówkę w taki sposób, aby widoczny był poziom krwi pobranej do próbówki.
 - b) Probówki i akcesoria (igły, łączniki systemowe, kody kreskowe) niezbędne do pobierania krwi systemem aspiracyjno-próżniowym będą dostępne w Laboratorium po uprzednim złożeniu zapotrzebowania na próbówki na formularzu: PX_LBP;QP2;FP1 Zamówienie na systemy pobrań.
 - c) Wydawanie próbek odbywa się wg rocznego harmonogramu, który jest dostarczany Kierownikowi Działu Organizacji Pracy Pielęgniarskiej odpowiedzialnemu za przekazywanie go na oddziały IPCZD.
6. Krew do badań rutynowych:
 - a) Krew najlepiej pobierać w godzinach porannych,
 - b) Pacjent powinien być na czczo, po 10 – 16 godzinnej przerwie w spożywaniu posiłków, po wypoczynku nocnym,
 - c) Należy zachować dotychczasową dietę,
 - d) Krew pobrać najlepiej przed leczeniem lub po ewentualnym odstawieniu leków, witamin, składników mineralnych mogących wpływać na poziom mierzonego składnika, o ile nie zaburza to procesu terapeutycznego.

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.	
Strona		Liczba załączników	
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA		2 z 6 2	

7. Krew do badań pilnych:
- pobierana jest do zleceń, w których zleceniodawca określił tryb zlecenia jako CITO
 - osoba pobierająca materiał nakleja pomarańczową etykietkę na zlecenie i próbówki do niego przyporządkowane
 - ze względu na nagłą konieczność (pogorszenie stanu zdrowia pacjenta, zagrożenia życia etc.) pobrania krwi, nie mają tu zastosowania zasady określone w pkt 6.
8. Wielkość próbówki należy dostosować do ilości zleconych parametrów i stanu klinicznego pacjenta:
- Do oznaczenia 1-4 parametrów należy pobrać krew do próbówki o poj. 1,2 ml**
 - Do oznaczenia 5-14 parametrów należy pobrać krew do próbówki o poj. 2,7ml**
 - Do oznaczenia powyżej 14 parametrów należy pobrać krew do próbówki poj. 4,9ml**
9. Przed przystąpieniem do pobierania krwi należy zweryfikować tożsamość pacjenta. Następnie przygotować odpowiednią ilość i rodzaj próbek potrzebnych do realizacji zleconych badań.
10. Wymagania dotyczące rodzaju i ilości materiału do badań oraz pojemników stosowanych do pobrania materiału zawarte są w Załączniku nr PX_LBP;QP2;FP2.
11. Czynności wykonywane podczas pobierania krwi
- Przed przystąpieniem do pobrania krwi należy włożyć nową parę rękawiczek jednorazowych.
 - Skórę pacjenta należy przemyć środkiem dezynfekcyjnym, a następnie pozostawić do całkowitego wyschnięcia (na około 30 sekund).
 - Na ramię wybranej kończyny, powyżej planowanego miejsca wkłucia, należy nałożyć przygotowaną uprzednio opaskę uciskową. Opaskę zacisnąć tak, aby tętno na tętnicy promieniowej było dobrze wyczuwalne.
 - Zdjąć z igły zabezpieczającą ją osłonkę.
 - Uchwycić ramię pacjenta i kciukiem napiąć skórę ok. 3–5 cm poniżej miejsca wkłucia żyły.
 - Opaska powinna być założona w odległości 7–10 cm powyżej miejsca nakłucia żyły.
 - Opaskę należy zwolnić najpóźniej po jednej minucie od jej założenia.
 - Igłą ustawioną pod kątem ok. 15° przekłuć skórę i ścianę żyły.
 - Po upewnieniu się, że igła znajduje się w świetle żyły, należy zwolnić opaskę uciskową.
 - Następnie należy wprowadzić próbówkę do adaptera i lekko dociskając do dna adaptera, przebić korek, uważając jednak, żeby igła nie uszkodziła ścianki żyły.
 - Przytrzymując próbówkę należy pozwolić, aby pod wpływem podciśnienia krew wypełniła ją do optymalnej objętości lub uzyskania właściwej proporcji do antykoagulantu, gdy znajduje się on w próbówce.
 - Po wypełnieniu się próbówki należy wyjąć ją z adaptera, a następnie bezzwłocznie wymieszać delikatnie krew (dotyczy próbek zawierających antykoagulant). Ruchy mieszania muszą być ostrożne, aby nie spowodować uszkodzenia krwinek. W

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH			Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.
		Strona 3 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

przypadku pobrania na antykoagulant należy wymieszać probówkę poprzez 8 –10 krotne jej obrócenie „ góra - dół”.

m) W razie potrzeby należy podłączać kolejne próbówki próżniowe wg schematu przedstawionego powyżej. Zaleca się następującą kolejność pobierania próbek krwi do poszczególnych probówek.

- Krew na posiew - pełna krew
- Probówki plastikowe bez dodatków (ewentualnie próbówki szklane) - na skrzep
- Probówki z żelem separującym lub aktywatorem krzepnięcia - na skrzep
- Probówki na cytrynian - pełna krew/osocze
- Probówki na heparynę - pełna krew
- Probówki na EDTA - pełna krew/osocze
- Probówki z inhibitorem glikolizy (np. NaF) - glukoza/mleczan
- Inne próbówki.

12. Zapobieganie hemolizie:

- a) Numer igieł użytych do ukłucia należy dostosować do stanu żył pacjenta,
- b) Nie „wyciskać” krwi z naczynia żylnego,
- c) Nie mieszać próbówki zbyt energicznie,
- d) Nie zamrażać krwi pełnej.

13. Czynności wykonywane po pobraniu krwi:

- a) Tuż powyżej miejsca wkłucia należy umieścić suchy gazik.
- b) Delikatnie uciskając gazikiem miejsce wkłucia, trzeba ostrożnie wycofać igłę z żyły wraz z uchwytem.
- c) Pacjent powinien przycisnąć gazik palcem w miejscu wkłucia do czasu ustania krwawienia z rany, nie zginając ręki w łokciu.
- d) Gazik można usunąć po ok 4 – 5 minutach, jeżeli ustało krwawienie. Ranę po wkłuciu należy zabezpieczyć plasterkiem opatrunkowym.
- e) Osoba pobierająca krew odnotowuje datę i godzinę pobrania oraz potwierdza wykonanie tej czynności własnym podpisem na zleceniu.

14. Sprzęt i wyroby medyczne stosowane przy pobieraniu krwi należy zutylizować zgodnie z Instrukcją postępowania z odpadami w Instytucie „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka”.

15. Szczegółowe informacje dotyczące pozyskiwania różnych materiałów do badań wykonywanych w Laboratorium Badań Podstawowych:

Krew włóścikowa:

- a) Należy starannie dobierać miejsce nakłucia
- b) Posmarować miejsce nakłucia maścią rozgrzewającą (histaderminą) na 15 min. przed ukłuciem
- c) Wybrane miejsce zdezynfekować preparatem antyseptycznym, dokładnie usuwając resztki maści
- d) Do nakłucia stosować nożyki (sprawdź datę ważności) i pierwszą kroplę odrzuć

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2		
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH			Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.	
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA		Strona	Liczba załączników	
		4 z 6	2	

- e) Nie „wyciskać” krwi
- f) Do pobranej kapilary włożyć pręcik i uważnie mieszać
- g) Materiał jak najszybciej dostarczyć do laboratorium

Krew na gazometrię:

- a) Krew pobierać wyłącznie do specjalnych probówek-strzykawek z heparyną litową
- b) Przy pobieraniu zachować warunki anaerobowe, nie wprowadzać pęcherzyków powietrza do strzykawki poprzez zbyt intensywne odciągnięcie tłoczka
- c) W przypadku powstania pęcherzyków powietrza ostrożnie i szybko usunąć powietrze poprzez wyciśnięcie pęcherzyków z pionowo ustawionej strzykawki
- d) Zamknąć probówko-strzykawki oryginalną zatyczką
- e) Ostrożnie wymieszać krew w strzykawce obracając „górze - dół”, nie wstrząsać
- f) Nie odłamywać tłoczka probówko-strzykawki
- g) Materiał jak najszybciej dostarczyć do laboratorium

Krew na Amoniak:

- a) Przygotowanie pacjenta: przed pobraniem pacjent nie powinien palić
- b) Krew (1ml) pobrać na czczo, bez ucisku stazy do probówki typu eppendorf zawierającej 10% EDTA – probówki dostępne w laboratorium
- c) Krew pobrać sprawnie, minimalizując kontakt krwi z powietrzem
- d) Probówki z 10%EDTA przechowywać, przed pobraniem krwi, w temperaturze pokojowej
- e) Jeśli odczynnik w eppendorfie wykrył osad (biały osad na ściankach probówki), nie należy używać tej probówki do pobrania krwi

Płyn mózgowo - rdzeniowy:

- Płyn mózgowo-rdzeniowy pobiera lekarz

Szpik:

- Szpik pobiera lekarz

Płyn z jam ciała:

- Płyn z jam ciała pobiera lekarz

Mocz jednorazowy:

- a) Pobiera się po umyciu, ze środkowego strumienia, po spoczynku nocnym do specjalnego pojemnika
- b) Od małych dzieci mocz pobiera się do specjalnego woreczka, a następnie przelewa do właściwego pojemnika

Dobowa zbiórka moczu (DZM):

- a) Zbiórkę moczu rozpoczyna się w dniu poprzedzającym badanie
- b) W pierwszym dniu zbiórki, po nocy pierwszą porcję moczu należy wylać
- c) Każdą następną porcję moczu należy zbierać do skalowanego naczynia plastikowego
- d) Zbiórkę moczu należy zakończyć następnego dnia porcją moczu z nocy

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.	
		Strona	Liczba załączników
		5 z 6	2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

- e) Ilość zebranego moczu należy odczytać na skali pojemnika i zanotować
- f) Zebrany w ciągu doby mocz należy wymieszać i przelać ok. 50-80 ml do pojemnika na badanie ogólne moczu
- g) Do laboratorium należy dostarczyć tylko mały pojemnik z moczem

Kał:

- a) Grudkę kału (wielkości orzecha włoskiego) należy pobrać z kilku różnych miejsc do specjalnego pojemnika na kał

IV. Postępowanie z dokumentacją medyczną

- Zgodnie z Ustawą z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020r., poz. 849) oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. 2020 r., poz. 666).

V. Załączniki

- PX_LBP;QP2;FP1 Zamówienie na systemy pobrań.
- PX_LBP;QP2;FP2 Wymagania dotyczące rodzaju i ilości materiału do badań oraz pojemników stosowanych do pobrania materiału

VI. Dokumenty powiązane i przywołane.

- PX_LBP;QP1 - Zlecenie badania laboratoryjnego
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23.03.2006r. w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych (Dz.U. 2006 nr 61 poz. 435) ze zmianami (Dz.U. 2019 poz. 2065), (Dz.U. 2020 poz. 2042)
- Aktualne zarządzenie dyrektora Instytutu "Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka" w sprawie wprowadzenia Programu Gospodarki Odpadami w Instytucie "Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka"

VII. Wdrożenie procedury do stosowania

- Kierownicy komórek organizacyjnych IPCZD oraz zleceniodawcy zewnętrzni objęci zakresem stosowania procedury, zobowiązani są do zapoznania z treścią procedury oraz zapoznania podległego personelu i nadzoru nad przestrzeganiem przez nich zawartych w niej zapisów
- Fakt zapoznania z niniejszą procedurą pracownicy potwierdzają podpisem.

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Wydanie nr: 2 z dnia: 2021.11.03
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH			Zastępuje SOP nr PX_LBP;QP2 z dnia 23.08.2021r.
		Strona 6 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

Aktualizował:	Sprawdził:	Sprawdził:	Zatwierdził:
Z-ca Kierownika Laboratorium Badań Podstawowych	Z-ca Dyrektora ds. klinicznych	Pełnomocnik Dyrektora ds. Zarządzania Jakością	Dyrektor Instytutu
mgr Dorota Walecka – Makulec	dr hab. n. med. Bożenna Dembowska – Bagińska, prof. IPCZD	mgr. Inż. Anna Barańska	dr. n. med. Marek Migdał
Data: 02.11.2021 mgr Dorota Walecka-Makulec DIAGNOSTA LABORATORYJNY specjalista laboratoryjnej diagnostyki medycznej Podpis i pieczęć	Data: 02.11.2021 Zastępca Dyrektora ds. Klinicznych dr hab. n. med. Bożenna Dembowska-Bagińska Podpis i pieczęć	Data: 02.11.2021 PEŁNOMOCCNIK ds. Systemu Zarządzania Jakością mgr inż. Anna Barańska Podpis i pieczęć	Data: 02.11.2021 Instytutu „Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka” dr n. med. Marek Migdał Podpis i pieczęć